

แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

(อ.ป.ต.) มะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ตามหลักสารานีธรรม

THE GUIDELINES FOR PROMOTING ADMINISTRATION OF MAKHUEAJAE
SUB-DISTRICT PEOPLE TRAINING CENTER (SPTC). MUANG DISTRICT.
LAMPHUN PROVINCE ACCORDING TO VIRTUES FOR FRATERNAL LIVING
(SARANIYADHAMMA)

พระครูวรปัญญาพล (ปัญญาใหญ่) Phrakhru Worapanyaphon (Big Panyo)

พระครูโกวิทธรรมวาที. ผศ.ดร Assist. Prof. Dr.PrakruKovit Attawate

ปกรณ มหากันธา Prakorn Mahakanta

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Lamphun Buddhist College

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 2) เพื่อศึกษาพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ และ 3) เพื่อวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ ตามหลักสารานีธรรม เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก หนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1.การบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตำบลกร มีเจ้าคณะตำบลมะเขือแจ้เป็นประธาน ร่วมกับเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ และภาคีเครือข่ายพลังบวร ร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ด้านงบประมาณ ได้จากการทำโครงการเสนอขอหน่วยงานภาครัฐ และการบริจาคทุนทรัพย์จากศรัทธาประชาชน ด้านการจัดการ เน้นการเผยแผ่กิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรม ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้จากการจัดซื้อจัดจ้างจากงบประมาณที่ได้รับอุดหนุน และศรัทธาประชาชนบริจาค 2.หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ พบว่า มีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 หลักอริยสัจ 4 และ

หลักสาราณียธรรม มาใช้ในการบริหารงาน 3. วิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วย
อบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ ตามหลักสาราณียธรรม พบว่า 1) บุคลากรช่วยเหลือ ส่งเสริม
สนับสนุนกิจกรรมของหน่วย (อ.ป.ต.) (เมตตากายกรรม) 2) แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ (เมตตา
วจีกรรม) 3) การตั้งจิตปรารถนาดีต่อหน่วย (อ.ป.ต.) (เมตตาโมกกรรม) 4) การจัดสรรทรัพยากรและ
รักษาอย่างทั่วถึง (สาธารณโภคี) 5) เคารพพระบิณฑบาตของหน่วย (อ.ป.ต.) (ศีลสามัญญตา) 6) ยอมรับมติ
ของเสียงส่วนใหญ่ (ทัญญูสามัญญตา) เพื่อให้กิจกรรมทั้ง 8 ด้านของหน่วยอบรมประชาชนประจำ
ตำบลให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน
คำสำคัญ : แนวทางส่งเสริม. การบริหารงาน. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล. สาราณียธรรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the administration of the Sub district People's Training center. 2) to study the Buddha Dhamma related to the promotion of the administration of Makhua Jae Sub-district People's Training center. and 3) to analyze the approaches to promote the administration of the People's Training center of Makhuea jae according to Saraniya Dhamma. This is a qualitative research by studying and analyzing information from Tripitaka. books. documents. and related researches and in-depth interviews from 15 key informants/person.

The results of the research revealed that. in terms of personnel. Makhua Jae ecclesiastical commune chief was the chairman together with Makhuea jae Subdistrict Municipality and affiliates of Palang Bor worn Network jointly carry out Buddhist activities. In terms of budget. it can be obtained from doing projects submitted to government agencies. and donations of funds from people's faith. Management emphasis on the propagation of activities according to cultural traditions. Equipment obtained from procurement from the subsidized budget and the faith of the people to donate.

Buddhist principles related to the promotion of the administration of Makhuea jae Subdistrict People's Training center found that the Four Sangahawatthu. the Four Noble Truths. and the Saraniya Dhamma were applied in the administration.

Analyze the way to promote the administration of Makhuea jae Subdistrict People's Training center. according to the Saraniya dhamma principles. it was found that 1) personnel assisted. promoted. supported the activities of the center (Metta Kaya Kam) 2) recommended useful things (Metta Waji Karma) 3) Establishing good will towards the center (Metta Mano Karma) 4. Allocating resources and preserving them thoroughly (Satarana Pokhi) 5) Respecting the order of the center (Sila samanyata) 6) Accept the resolution of the majority vote (Titthi Samanyata) for the activities of all 8 aspects of the Subdistrict People's Training center to be effective in the administration and maximize the benefit to the community.

Keywords: (Guidelines for promotion. Administration. Sub-district people's training center. Saraniya dhamma)

บทนำ

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นหน่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. 2546 มีแนวคิดในการจัดตั้งคือ วัดในพระพุทธศาสนาควรได้รับการพัฒนาให้เป็นแกนนำในการเผยแผ่หลักธรรมและเป็นศูนย์กลางชุมชน สามารถสงเคราะห์เกื้อกูลชุมชนในทุกๆ ด้านที่ไม่ขัดต่อหลักพระธรรมวินัย และกฎหมาย (พระเทพรัตนนายก เจ้าคณะจังหวัดลำพูน <https://thainews.prd.go.th/RegionNews/RegionNews/Detail/TCATG220923160224446> [23 กันยายน 2565] วัดจึงมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและอนุเคราะห์ สงเคราะห์ประชาชน ทำหน้าที่อบรมจิตใจ ส่งเสริม และสร้างสิ่งอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประชาชนในตำบลนั้นๆ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของพระสังฆาธิการทุกระดับชั้นที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 แก้ไขเพิ่มเติม 2535 (พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560) โดยกำหนดให้มีภาระหน้าที่งานคณะสงฆ์ไว้ 6 ด้าน งาน 4 ด้านแรก ได้แก่ ปกครอง ศาสนศึกษา เผยแผ่ สาธารณูปการ เป็นงานที่คณะสงฆ์ทำปกติ ส่วนงานอีก 2 ด้าน ได้แก่ การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ เป็นงานเชิงรุก (พระเทพปวรเมธี ลำพอง กลมกุล และญาณาคัมภีร์ อินทร์กรูเก่า. 2565. หน้า 40) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจึงมีความสัมพันธ์กับงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้านด้วยเช่นกัน จากพุทธดำรัสที่พระพุทธองค์ทรงตรัสเมื่อคราวส่งพระสงฆ์

ออกเผยแผ่ศาสนาครั้งแรกว่า “จรถ ภิกขเว จาริกิ พุพฺพชนหิตาย พุพฺพชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตถาย ทิ
ตาย สุขาย เทวมนุสฺसानํ เทเสถ ภิกขเว ธมฺมํ อาทิกถยาณํ มชฺเฌกถยาณํ ปรีโยสานกถยาณํ” (วิ.ม.
(บาลี) 4/32/39-40) แปลว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์แก่ชนเป็นอันมาก
เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์สัตว์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่
เทพดาและมนุษย์ทั้งหลาย แต่อย่าได้ไป ทางเดียวกันสองรูป ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย จงแสดง
ธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด (วิ.ม. (ไทย) 4/32/40)

นอกจากพระสงฆ์ที่จะต้องทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระศาสนาตามพุทธบัญญัติเป็นการเบื้องต้น
แล้ว พระสงฆ์ยังมีหน้าที่ในการอนุเคราะห์ สงเคราะห์ประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้รับความสุขใน
เบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุดด้วย เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบัน วิถีชีวิตของคนในสังคม
เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมือง เปลี่ยนแปลงไปอย่าง
รวดเร็ว คนต้องต่อสู้ดิ้นรน เพื่อความอยู่รอด เผชิญปัญหามากมายทั้งปัญหาส่วนตัวและสิ่งแวดล้อม
การช่วยเหลือจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันนับวันจะน้อยลง ฉะนั้นงานสังคมสงเคราะห์จึงมีบทบาทในการ
ให้บริการช่วยเหลือ สนับสนุนพลอยกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ มากยิ่งขึ้น (จงจิตต์ ไศภณคณาภรณ์.
2543. หน้า 1)

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ก่อตั้งขึ้น ณ วัดสันป่าเหียง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อพุทธศักราช 2547
มีหลักธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ 8 ประการ ได้แก่ 1) ศีลธรรมและวัฒนธรรม 2) สุขภาพและ
อนามัย 3) สัมมาชีพ 4) สันติสุข 5) ศึกษาสงเคราะห์ 6) สาธารณสงเคราะห์ 7) กตัญญูกตเวทิตาธรรม
8) สามัคคีธรรม (รายงานผลการดำเนินงาน หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลมะเขือ
แจ้ เขต 3 ประจำปี 2565) เป็นหน่วยเผยแผ่หนึ่งของพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาตามหัวข้ออบรม 8 หัวข้อ ดังกล่าว เป็นหน่วยที่มีความสัมพันธ์กับงานสงเคราะห์ของ
ประชาชนภายในชุมชน มีผลงานที่โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ได้รับโล่เกียรตินิยม เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ใน
การส่งเสริมกิจการทางพระพุทธศาสนาของจังหวัดลำพูน ในงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา
เทศกาลวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก “ฉลองพุทธชยันตี 2,600 ปี แห่งการตรัสรู้ของ
พระพุทธเจ้า” ประจำปี 2555 ได้รับรางวัลใบประกาศหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ที่
มีผลงานดีเด่น ทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัดลำพูนหลายปี แต่ก็ยังพบปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
ว่า ผู้บริหารงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลมะเขือแจ้เกิดความรู้สึกท้อแท้และ

เป้าหมายเมื่อเผชิญปัญหาของหน่วยอบรม ด้านงบประมาณในการบริหารจัดการที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจในพุทธปรัชญา ต่างมุ่งทำงานเพื่อดำรงชีพมากกว่าการสนใจศีลธรรม ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานเผยแพร่หลักพุทธปรัชญาให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน การจัดช่วงเวลาในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความพร้อมของชุมชนทำได้ยาก ความเข้าใจในหลักพุทธปรัชญาของคณะกรรมการ อ.ป.ต. และผู้นำชุมชนที่ยังต้องเร่งพัฒนา ขาดความเข้าใจของประชาชน รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลได้มีการบริหารงานที่เป็นระบบ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และชุมชนได้รับประโยชน์จากการบริหารงานของหน่วยนั้น จึงนับได้ว่าการบริหารมีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะนำพาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลไปสู่ความสำเร็จได้

ผู้วิจัยในฐานะเป็นเจ้าคณะตำบลและเป็นประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ อำเภอมะเขือ จังหวัดลำพูน จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ อำเภอมะเขือ จังหวัดลำพูน ให้ชุมชน สังคมเกิดสันติสุข มีภูมิคุ้มกันในตนเอง สามารถเข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชน จนนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อศึกษาการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
- 2.เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ อำเภอมะเขือ จังหวัดลำพูน
- 3.เพื่อวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ อำเภอมะเขือ จังหวัดลำพูน ตามหลักสาราณียธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มะเขือแจ้ อำเภอมะเขือ จังหวัดลำพูน ตามหลักสาราณียธรรม” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (สุรพล สุษะพรหม และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. 2554. หน้า 16) โดยศึกษาข้อมูล ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ได้แก่ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1.คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5 รูป/คน 2.ผู้นำท้องถิ่น จำนวน 5 คน 3.พุทธศาสนิกชน จำนวน 5 คน รวมจำนวน 15 รูป/คน

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดโครงสร้างของคำถาม สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากพระไตรปิฎก อรรถกถา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยนำมาแยกประเด็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลลำดับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา (ณรงค์ โพธิ์พูกษานันท์. 2557. หน้า 263)

ผลการวิจัย

วิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ตามหลักสาราณียธรรม” ผลการวิจัยพบว่า

ด้านบุคลากร มีเจ้าคณะตำบลมะเขือแจ้เป็นประธาน ร่วมกับเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ และภาคีเครือข่ายพลังบวร ร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ด้านงบประมาณ ได้จากการทำโครงการเสนอขอหน่วยงานภาครัฐ และการบริจาคทุนทรัพย์จากศรัทธาประชาชน ด้านการจัดการ เน้นการเผยแผ่กิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมประจำเดือน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้จากการจัดซื้อจัดจ้างจากงบประมาณที่ได้รับอุดหนุน และศรัทธาประชาชนบริจาค

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ พบว่า มีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 หลักอริยสัจ 4 และหลักสาราณียธรรม มาใช้ในการบริหารงาน

วิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ ตามหลักสาราณียธรรม พบว่า 1) บุคลากรช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของหน่วย (อ.ป.ต.) (เมตตาการุณยธรรม) 2) แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ (เมตตาวิจิตรกรรม) 2) การตั้งจิตปรารถนาดีต่อหน่วย

(อ.ป.ต.) (เมตตามโนกรรม) 4) การจัดสรรทรัพยากรและรักษาอย่างทั่วถึง (สาธารณโภคี) 5) เคารพระเบียบของหน่วย (อ.ป.ต.) (ศีลสามัญญตา) 6) ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ (ทัญญูสามัญญตา) เพื่อให้กิจกรรมทั้ง 8 ด้านของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มะเขือแจ้ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ตามหลักสาราณียธรรม” ผลการวิจัยพบว่า

ด้านบุคลากร มีเจ้าคณะตำบลมะเขือแจ้เป็นประธาน ร่วมกับเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ และภาคีเครือข่ายพลังบวร ร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนติพิโล และพระมหากฤษณ์ธนิษฐ์ เสฏฐเมธี ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ได้แก่ การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือ 3 ฝ่าย (บ้าน-วัด-รัฐ) โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อน บนพื้นฐานของหลักสามัคคีธรรม ด้านงบประมาณ ได้จากการทำโครงการเสนอขอหน่วยงานภาครัฐ และการบริจาคทุนทรัพย์จากศรัทธาประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนติพิโล และพระมหากฤษณ์ธนิษฐ์ เสฏฐเมธี ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบและกระบวนการพัฒนาบริหารกิจการคณะสงฆ์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านงบประมาณได้จาก งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณจากเอกชน องค์กรเพื่อการกุศล และงบประมาณจากการบริจาคของประชาชน ด้านการจัดการ เน้นการเผยแผ่กิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจ ลาภอนานนท์ สายชล ปัญญชิต และภูเบศ วนิชขานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สังคมวิทยาของพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม: บทวิเคราะห์ว่าด้วยงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธของคณะสงฆ์ไทย ผลการวิจัยพบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินการด้านสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทยมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อพุทธศาสนาและการบริหารการจัดการงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้จากการจัดซื้อจัดจ้างจากงบประมาณที่ได้รับอุดหนุน และศรัทธาประชาชนบริจาค สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดประพจน์ สุภาโต พระมหาประกาศิต สิริเมโธ และทินกฤตพัชร รุ่งเมือง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทูตทางสังคมกับการพัฒนาชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทมีผลมาจากมิติด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน มิติกิจกรรมและ

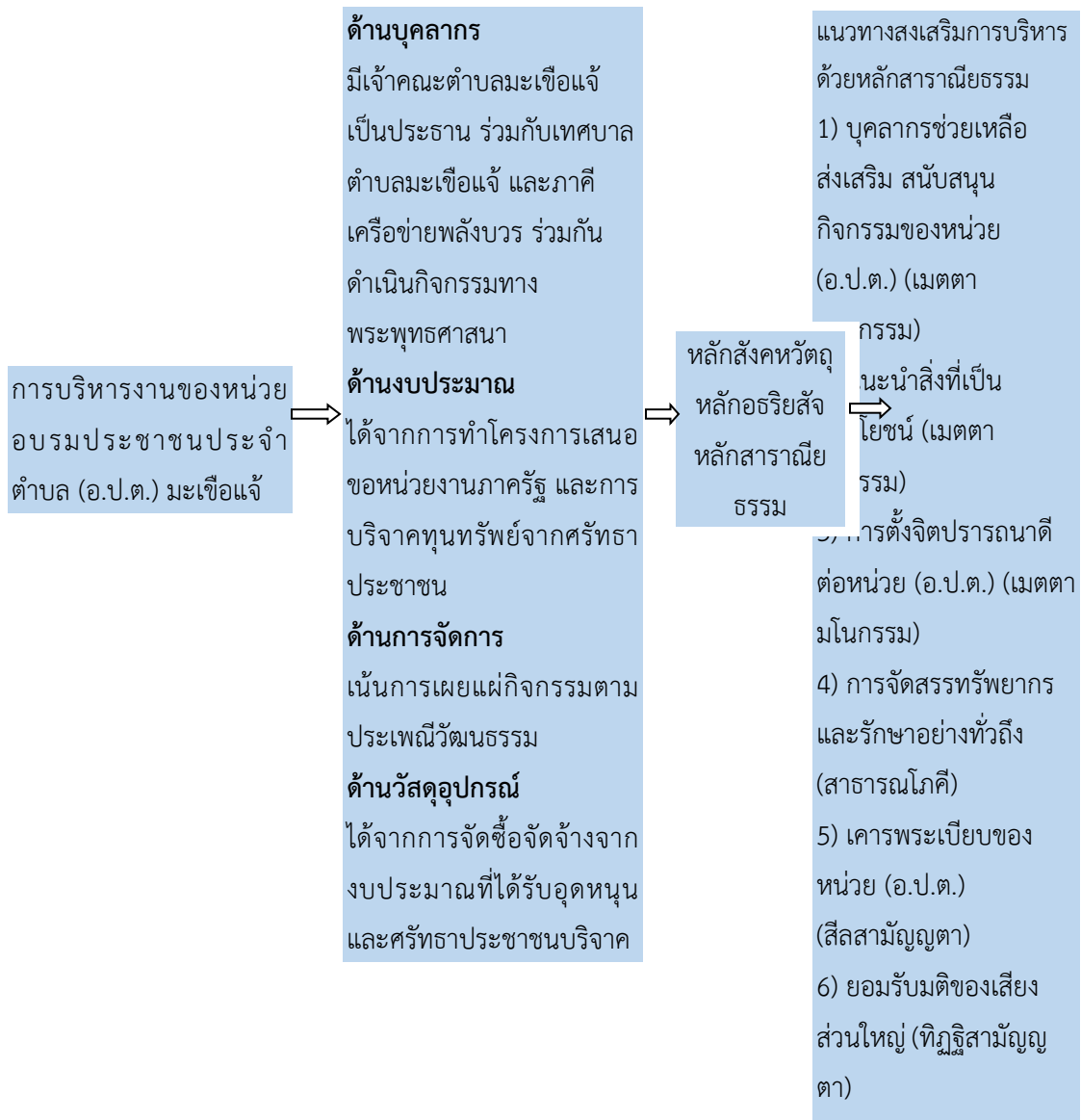
ความร่วมมือ มิติด้านข่าวสารและการสื่อสาร มิติตามความสมานฉันท์ทางสังคม มิติด้านการมีอำนาจ มิติด้านกิจกรรมทางการเมือง

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล มะเขือแจ้ พบว่า มีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 หลักอริยสัจ 4 และนำหลักสาราณียธรรม มาใช้ในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธุดิ รุ่งชัยวิฑูร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนา พระสังฆาธิการ เพื่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ผลการวิจัยพบว่า ควรบูรณาการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทั่วไป (VETS) ร่วมกับหลักธรรม คือ สังคหวัตถุ 4 ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ให้สามัคคี เป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

วิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ ตามหลักสาราณียธรรม พบว่า 1) บุคลากรช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของหน่วย (อ.ป.ต.) (เมตตาการุณกรรม) 2) แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ (เมตตาวิจิตรกรรม) 2) การตั้งจิตปรารถนาดีต่อหน่วย (อ.ป.ต.) (เมตตาโมกขกรรม) 4) การจัดสรรทรัพยากรและรักษาอย่างทั่วถึง (สาธารณโภคี) 5) เคารพระบียบของหน่วย (อ.ป.ต.) (ศีลสามัญญตา) 6) ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ (ทัญญูสามัญญตา) เพื่อให้กิจกรรมทั้ง 8 ด้านของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไกรสร แสงวงศ์ และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างสุขภาวะเชิงพุทธของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ในภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า การขับเคลื่อนงานของหน่วย อบรมประจำตำบลภาคเหนือ สอดคล้องกับนโยบายคณะสงฆ์และพันธกิจที่สำคัญ 8 ประการคือ ศีลธรรมและ วัฒนธรรม สุขภาพและอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูตเวทิตาธรรม สามัคคีธรรมโดยการบูรณาการกับโครงการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 และการแผนการปฏิรูปกิจการคณะ สงฆ์เป็นวิธีการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างสุขภาวะให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมการบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ตามหลักสาราณียธรรม” พบองค์ความรู้ใหม่ดังนี้

สรุป และข้อเสนอแนะ

การบริหารงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มะเชื้อแจ้ มีการบริหารงานตามหลัก 4Ms มีเจ้าคณะตำบลมะเชื้อแจ้เป็นประธาน ร่วมกับเทศบาลตำบลมะเชื้อแจ้ และภาคีเครือข่ายพลังบวร ร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา งบประมาณได้จากการทำโครงการ

เสนอขอหน่วยงานภาครัฐ และการบริจาคทุนทรัพย์จากศรัทธาประชาชน เน้นการเผยแผ่กิจกรรมตาม ประเพณีวัฒนธรรมของพุทธศาสนา โดยจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์สำหรับดำเนินกิจกรรมจาก งบประมาณที่ได้รับอุดหนุน และจากศรัทธาประชาชนบริจาค หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ. ป.ต.) มะเขือแจ้ มีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักแห่งการบริหารและการสงเคราะห์มาใช้ บริหารงาน ร่วมกับนำหลักอริยสัจ 4 มาใช้ในการแก้ไขปัญหาการบริหารงาน และนำหลักสาราณีย ธรรม มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานและเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

ข้อเสนอแนะ

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลมะเขือแจ้ ควรมีการดำเนินการอย่าง ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาและทำนุบำรุงศาสนาร่วมกันกับบวร อย่างยั่งยืน

References

จงจิตต์ โสภณคณาภรณ์. (2543). *สังคมสงเคราะห์เบื้องต้น*. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัย หลักการ แนวคิด และเทคนิคการเขียนรายงานการ วิจัย*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กสเปอร์เน็ท.

พระเทพปวรเมธี ลำพอง กลมกุล และญาศุมินท์ อินทร์กรุงเก่า. (2565). *วิชาชีพวิธีการบริหาร*.

พระนครศรีอยุธยา: ส่วนวิจัยสารสนเทศและการบริการวิชาการ ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพรัตนนายก เจ้าคณะจังหวัดลำพูน. สำนักงานคณะกรรมการอบรมประชาชนกลาง ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดโครงการส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ ในพื้นที่จังหวัดลำพูน. NNT สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://thainews.prd.go.th/RegionNews/RegionNews/Detail/TCATG220923160224446> [23 กันยายน 2565]

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนติพล (รอดทะยอย) และพระมหาภานุชนนินต์ เสฎฐเมธี (เดชจักรบดินทร์). (2560). “กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอ

รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 9 เรื่อง “พุทธวิธี และวิถีครูบา กับการแก้ปัญหาวิกฤติโลก”

(The Buddhist and Kruba Methods to Solve the World Crisis) วันที่ 25 มีนาคม 2566

เมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. รายงานวิจัย. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระใบฎีกาพงษ์ศักดิ์ ขนติโพล และพระมหากฤษณ์นันต์ เสฏฐเมธี. (2561). “รูปแบบและกระบวนการพัฒนาบริหารกิจการคณะสงฆ์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี ของชุมชนอย่างยั่งยืน”. รายงานวิจัย. วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาธฤติ รุ่งชัยวิฑูร. (2557). “รูปแบบการพัฒนาพระสังฆาธิการ เพื่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์”. วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) : 65-66.

พระมหาไกรสร แสณรงค์ และคณะ. (2564). “รูปแบบการเสริมสร้างสุขภาวะเชิงพุทธของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ในภาคเหนือ”. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน: 16-17.

พินิจ ลาภอนานนท์ สายชล ปัญญชิต และภูเบศ วณิชชานนท์. (2564). “สังคมวิทยาของพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม: บทวิเคราะห์ว่าด้วยงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธของคณะสงฆ์ไทย”. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน -มิถุนายน) : 25

พระใบฎีกาวิญญู วรปัญญาเมธี (ประทีปทอง). (2564). “การประยุกต์ใช้หลักพุทธปรัชญาในการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมะเขือแจ้ เขต 3 อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน”. วารสาร มมร วิชาการล้านนา. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม) : 83-84.

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ.2560.

รายงานผลการดำเนินงาน หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ตำบลมะเขือแจ้ เขต 3 ประจำปี 2565 วัดสันป่าเหียง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรัก ศรีจันทร์เพ็ญ. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.